

MINISTARSTVO FINANSIJA
DIREKTORAT ZA EKONOMSKU I RAZVOJNU POLITIKU

MJESEČNI MAKROEKONOMSKI INDIKATORI

SEPTEMBAR 2019

KLJUČNE PORUKE

- Stopa nezaposlenosti u EU u avgustu 6,3%
- Visok rast dolazaka i noćenja u turizmu
- Blagi pad potrošačkih cijena u avgustu
- Najveći rast zaposlenosti u građevinarstvu
- Suficit budžeta u avgustu od 14,5 mil.€
- Nastavak pozitivnih trendova u bankarskom sektoru
- Povećanje uvoza roba za osam mjeseci
- Rast neto priliva SDI za sedam mjeseci

Međunarodno okruženje

Prosječna inflacija u Eurozoni je u avgustu zabilježila rast od 1% na godišnjem nivou. Stopa nezaposlenosti u Eurozoni je u avgustu smanjena u odnosu na jul za 0,1 p.p. i iznosila je 7,5%. Stopa nezaposlenosti u EU je u avgustu ostala na istom nivou iz prethodnog mjeseca od 6,3%, sa najnižom stopom u Češkoj (2%) i Njemačkoj (3,1%).

Realni sektor i inflacija

Crnu Goru je u kolektivnom smještaju za osam mjeseci posjetilo 17,2% više turista, sa ostvarenih 9,2% više noćenja g-n-g. U strukturi noćenja stranih turista u avgustu 2019. najveće učešće imali su turisti iz Rusije (17%), Srbije (16,5%), Francuske (7,9%) i UK (6,4%). Industrijska proizvodnja je za osam mjeseci 2019. niža 8,9% g-n-g, najviše usljed pada proizvodnje električne energije od 20,2%. Promet robe u trgovini na malo za osam mjeseci bilježi godišnji rast od 5,5% u stalnim cijenama. Kretanje potrošačkih cijena u avgustu bilo je bez bitnijih promjena u odnosu na prethodni mjesec. Godišnja stopa inflacije (CPI) iznosila je -0,2%, dok je prosječna za period januar-avgust iznosila 0,3%. Godišnji pad potrošačkih cijena opredijeljen je nižim cijenama u kategorijama odjeća i obuća (-8,8%), i prevoz (-2,4%). Istovremeno, cijene hrane i bezalkoholnih pića bilježe rast od 3,1%. Cijene proizvođača industrijskih proizvoda i uvozne cijene u avgustu bile 2,9% i 1,3% više, respektivno, dok su izvozne cijene bile 1,8% niže, u odnosu na avgust 2018.

Zaposlenost i zarade

Prosječan broj zaposlenih za osam mjeseci iznosio je 204.052 i viši je za 8,7% g-n-g. Najveći rast zaposlenosti ostvaren je u građevinarstvu (20%). Prosječan broj nezaposlenih iznosio je 36.889, što je 17,4% manje g-n-g. Stopa nezaposlenosti je na kraju avgusta iznosila 14,7%, što je za 3 p.p. niže u odnosu na isti mjesec 2018. Prosječna bruto zarada u avgustu je 776€ i viša je za 1,3% g-n-g.

Fiskalni sektor

Prihodi budžeta u avgustu 2019. iznosili su 174,1 mil.€ i veći su 7,9% g-n-g. Za 8 mjeseci 2019. naplaćeno je 1.172,2 mil.€, što je 8,0% više u odnosu na isti period 2018. Izdaci budžeta u avgustu 2019. iznosili su 159,6 mil.€ i viši su 25,5% g-n-g, dok su u periodu januar-avgust ove godine iznosili 1.227,3 mil.€, što je niže 9,7% u odnosu na plan. U periodu januar-avgust 2019. ostvaren je budžetski deficit od 55,1 mil.€, dok u avgustu imamo suficit od 14,5 mil.€ ili 0,3% BDP-a.

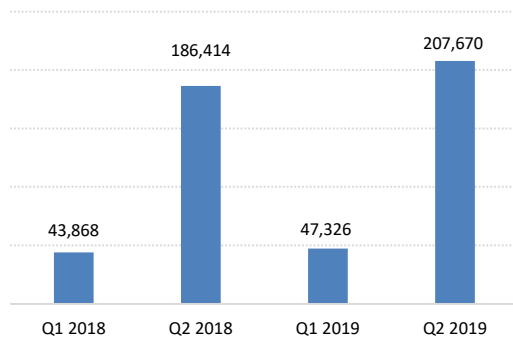
Finansijski sektor

Stanje u bankarskom sektoru karakteriše nastavak pozitivnih trendova. Ukupna aktiva banaka je u avgustu iznosila 4,5 mlrd.€ (rast 2,2% g-n-g), dok je u istom periodu ukupan kapital povećan za 14,3%. Ukupno odobreni krediti banaka su povećani su u odnosu na kraj prethodne godine za 3,6%. Nastavljen je trend pada nekvalitetnih kredita, koji čine 4,8% ukupnih kredita, što je za 2 p.p. niže u odnosu na isti mjesec 2018. Ukupni depoziti za 13 banaka su iznosili 3.535,0 mil.€ i povećani su u odnosu na kraj 2018. za 9,9%. Nastavljen je trend pada kamatnih stopa, tako da je u avgustu kamatna stopa na kredite iznosila 6,16% i smanjena je na godišnjem nivou za 0,26 p.p, dok je pasivna kamatna stopa sa iznosom od 0,43% bila niža 0,12 p.p. u posmatranom periodu. Realni sektor i dalje karakteriše nelikvidnost, tako da je krajem avgusta od ukupno 72.859 pravnih lica i preduzetnika u blokadi bilo 17.651 ili 24,2% dužnika, što predstavlja rast od 3,1% na godišnjem nivou. Vrijednosno, ukupan dug po osnovu koga je izvršena blokada računa je iznosio 662,2 mil.€, što je za 1,9% više u odnosu na prethodni mjesec.

Spoljnotrgovinska razmjena

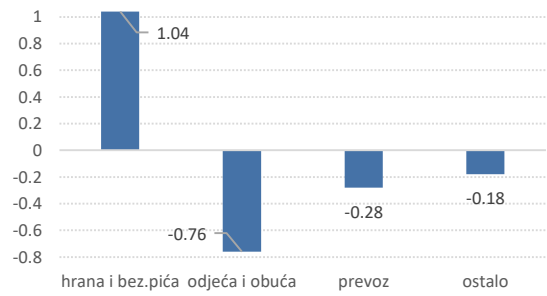
Robnu razmjenu za osam mjeseci 2019. karakteriše isti nivo izvoza, dok uvoz raste uglavnom zbog povećanja uvoza električne energije. Izvoz roba iznosio je 263,4 mil.€, što je na nivou prethodne godine, dok je uvoz bio veći za 2,5% i iznosio je 1,7 mlrd.€. U strukturi izvoza najviše su zastupljeni aluminijum (42,7 mil.€), električna energija (42,2 mil.€), rude boksita (31,6 mil.€) i pluta i drvo (19,9 mil.€). Povećanje ukupnog uvoza rezultat je rasta uvoza električne energije za 27,2 mil.€ (veći dva ipo puta), rasta uvoza hrane za 20,0 mil.€ i raznih gotovih proizvoda za 18,3 mil.€. Neto priliv SDI za 7 mjeseci iznosio je 241,5 mil.€, što je za 23,0% više g-n-g i rezultat je značajno smanjenog odliva (23,6% manje). Ukupan priliv SDI iznosio je 448,2 mil.€ ili 4,0% niže g-n-g. U formi vlasničkih ulaganja ostvaren je priliv od 69,9%, iako su sve komponente ukupnog priliva smanjene u odnosu na uporedni period 2018: ulaganja u kompanije i banke za 1,3%, ulaganja u nekretnine za 6,1%, dok je priliv po osnovu interkompanijskog duga smanjen za 8,3% g-n-g. Struktura ukupnih SDI: investicije u kompanije i banke 37,4%, interkompanijski dug 38,6%, investicije u nekretnine 21,0% i ostale investicije 2,9%. U strukturi odliva, povlačenja sredstava nerezidenata investiranih u našu zemlju iznosila su 69,1%, dok su ulaganja rezidenata u inostranstvo iznosila 30,9%.

Grafik 1 Prihodi od turizma u mil.€

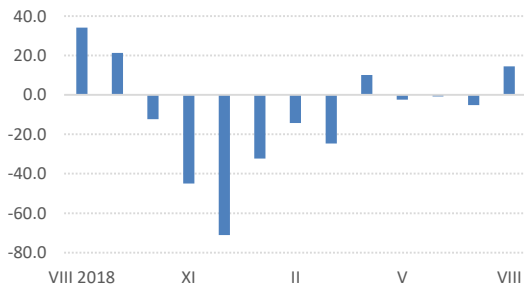
...Prihodi od turizma za šest mjeseci veći za 25 mil.€ na godišnjem nivou...

Grafik 2 CPI, uticaj na godišnji rast, procentni poeni

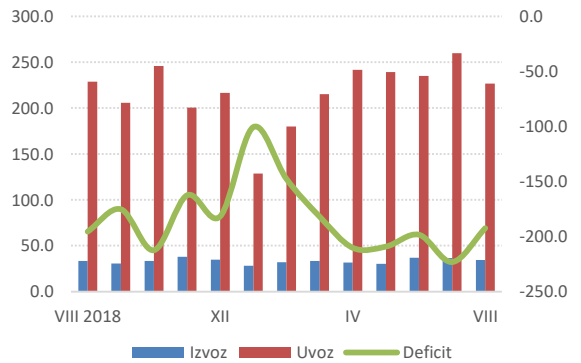
...Cijene iz kategorija "hrana i bezalkoholna pića" i "odjeća i obuća" dominantno opredijelile inflaciju u avgustu...

Grafik 3 Suficit/Deficit budžeta, u mil.€

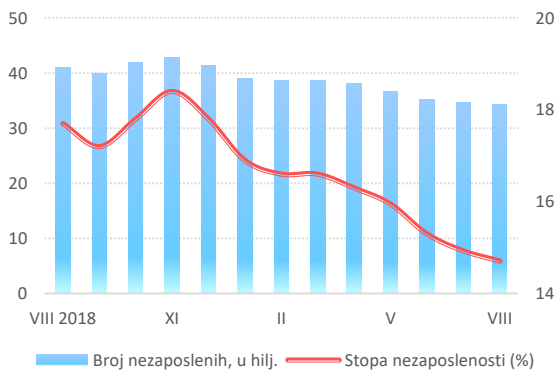
...Suficit budžeta u avgustu 0,3% procijenjenog BDP-a...

Grafik 4 Spoljnotrgovinska razmjena, u mil.€

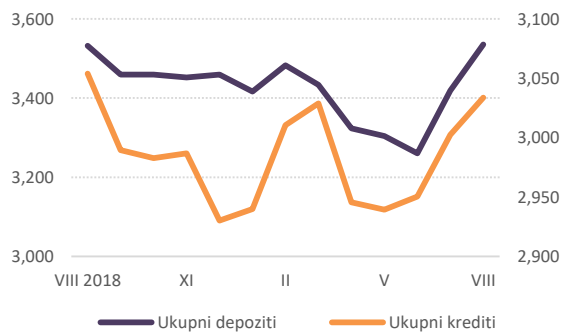
...Električna energija dominantno opredijelila rast uvoza na godišnjem nivou...

Grafik 5 Kretanja na tržištu rada

...Snažan pad nezaposlenosti u 2019...

Grafik 6 Ukupni krediti i depoziti, u mil.€

...Monetarna statistika od januara odnosno marta ne uključuje podatke za dvije banke u stečaju...

Tabela 1 Realni sektor (Izvor: Monstat)

Realni sektor	VIII 2018	IX	X	XI	XII	I 2019	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	M-n-M	VIII 2019 - g-n-g	2019/2018 g-n-g
Industrija																
Industrijska proizvodnja	5.1	24.0	15.3	18.1	19.1	-8.9	-12.8	-20.1	-27.6	-4.8	5.6	5.0	-2.8	-6.6	-2.8	-8.9
Prerađivačka industrija	-4.8	5.3	7.0	10.1	34.8	-2.6	5.6	-4.1	-3.9	-11.4	-2.6	3.3	-4.9	-7.2	-4.9	-2.8
Vađenje rude i kamena	-26.9	-18.6	-19.1	-21.6	-18.1	-11.5	10.9	30.8	19.7	30.7	7.5	14.3	15.4	-1.4	15.4	13.8
Snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom	42.5	84.8	78.2	70.2	11.0	-13.1	-27.9	-38.3	-64.8	-0.6	19.4	5.2	-4.1	-7.1	-4.1	-20.2
Turizam																
Dolasci turista	194,968	146,829	78,678	39,580	31,849	26,986	38,741	56,219	94,911	125,492	160,395	190,322	220,915	16.1	13.3	17.2
Noćenja turista	969,182	613,118	239,251	81,231	61,832	59,991	75,806	98,662	218,028	411,359	659,629	937,096	1,048,037	11.8	8.1	9.2
Promet u maloprodaji																
Stalne cijene	1.3	3	3.1	3.3	4.6	4.9	6.1	5.6	5.4	5.8	5.2	5.8	6.5	15.4	5.8	5.3
Tekuće cijene	2.1	4.3	4.4	4.5	5.1	5.1	6.5	6.8	6.8	4.4	6.2	6.6	6.4	15.3	6.6	6.3

Tabela 2 Inflacija (Izvor: Monstat)

Inflacija - stope rasta	VIII 2018	IX	X	XI	XII	I 2019	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	M-n-M	VIII 2019 - g-n-g	2019/2018 g-n-g
Indeks potrošačkih cijena	2.8	1.9	1.9	2.0	1.6	0.3	0.4	0.8	0.9	0.7	-0.1	-0.4	-0.2	0.1	-0.2	0.3
Harmonizovani indeks potrošačkih cijena	2.6	1.7	1.7	1.7	1.5	0.3	0.3	0.7	0.9	0.6	-0.1	-0.4	-0.2	0.2	-0.2	n/p
Indeks proizvođačkih cijena	1.8	2.4	2.9	2.9	2.4	1.8	1.5	1.2	3.3	1.9	2.9	2.9	2.9	-0.2	2.9	2.3

Tabela 3 Tržište rada (Izvor: Monstat, ZZCG, Fond PIO)

Tržište rada	VIII 2018	IX	X	XI	XII	I 2019	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	M-n-M	VIII 2019 - g-n-g	2019/2018 g-n-g
Broj zaposlenih, u hilj.	195,041	195,784	194,555	194,756	194,085	194,589	195,353	197,594	200,595	205,164	213,488	215,181	210,455	-2.2	7.9	8.7
Broj nezaposlenih	41,012	39,902	41,927	42,889	41,378	38,917	38,642	38,570	38,102	36,658	35,292	34,576	34,355	-0.6	-16.2	-17.4
Stopa nezaposlenosti (%) ¹	18	17	18	18	18	17	17	17	16	16	15	15	15	-0.2	-3.0	-3.4
Prosječna bruto zarada (€)	766	768	766	769	771	771	772	765	767	770	775	767	776	1.2	1.3	0.7
Prosječna neto zarada (€)	511	512	510	512	513	513	514	510	511	513	516	511	517	1.2	1.2	0.6
Prosječna penzija (€)	285	285	284	284	284	289	289	289	289	289	289	289	288	-0.1	1.3	1.3

¹ Promjene (M-n-M, VIII 2019 g-n-g i 2019/2018 g-n-g) prikazane u p.p.

Tabela 4 Monetarni sektor (Izvor: CBCG)

Monetarni sektor	VIII 2018	IX	X	XI	XII	I 2019	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	M-n-M	VIII 2019- g-n-g
Ukupni krediti (u mil.€)	3,053.9	2,989.6	2,982.6	2,986.8	2,930.2	2,939.8	3,010.6	3,028.8	2,945.6	2,939.2	2,950.3	3,002.6	3,033.7	n/p	n/p
Kreditni privredi (u mil.€)	1,012.8	1,014.8	1,017.8	1,032.6	1,031.1	1,035.3	1,053.1	1,071.3	1,049.5	1,067.2	1,061.2	1,058.3	1,044.7	n/p	n/p
Kreditni domaćinstvima (u mil.€)	1,205.8	1,215.0	1,226.7	1,238.7	1,250.9	1,259.3	1,270.4	1,287.2	1,273.2	1,284.4	1,295.3	1,300.2	1,303.4	n/p	n/p
Kreditni u kašnjenju (u mil.€)	261.6	233.1	238.7	226.1	197.6	236.7	206.9	217.8	155.6	181.0	149.7	139.5	150.3	n/p	n/p
Nekvalitetni krediti (u mil.€)	206.2	200.6	204.4	207.7	202.4	184.4	184.0	178.1	139.7	139.6	141.4	148.6	144.0	n/p	n/p
Ukupni depoziti (u mil.€)	3,531.8	3,459.3	3,459.0	3,452.2	3,459.2	3,416.9	3,482.9	3,433.6	3,323.8	3,303.6	3,260.7	3,419.1	3,535.0	n/p	n/p
Depoziti privrede (u mil.€)	1,227.4	1,143.8	1,113.2	1,083.5	1,099.4	1,080.3	1,078.6	1,065.8	0,976.3	0,982.4	0,980.8	1,064.3	1,135.0	n/p	n/p
Depoziti stanovništva (u mil.€)	1,314.9	1,308.7	1,312.5	1,319.8	1,327.5	1,285.7	1,276.5	1,249.2	1,202.3	1,214.0	1,215.5	1,253.7	1,289.2	n/p	n/p
Kamatna stopa na kredite	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.3	6.3	6.3	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2	0.0	-0.3
Kamatna stopa na depozite ²	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.4	0.0	-0.1
Obavezna rezerva (u mil.€)	250.9	259.3	258.3	253.4	251.9	249.7	250.3	252.1	243.6	243.4	245.4	244.2	248.0	n/p	n/p

Tabela 5 Eksterni sektor (Izvor: Monstat i CBCG)

Eksterni sektor	VIII 2018	IX	X	XI	XII	I 2019	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	M-n-M	VIII 2019 - g-n-g	2019/2018 g-n-g
Izvoz roba (u mil.€)	33.3	30.5	33.3	37.9	34.9	28.2	32.0	33.4	31.5	30.3	36.8	36.5	34.6	-5.4	3.8	0.0
Uvoz roba (u mil.€)	228.8	205.7	245.7	200.5	216.5	128.8	179.8	215.3	241.8	239.2	235.2	259.7	226.8	-12.7	-0.9	2.5
Deficit robne razmjene (u mil.€)	-195.5	-175.2	-212.4	-162.5	-181.7	-100.6	-147.7	-181.9	-210.2	-208.9	-198.4	-223.2	-192.3	-13.9	-1.7	2.9
Neto strane direktne investicije (u mil.€)	54.2	-32.8	34.8	50.4	24.5	44.2	7.8	30.7	18.5	31.1	95.0	14.2	0.0	-85.1	-66.8	23.0

Tabela 6 Fiskalni sektor

Fiskalni sektor	VIII 2018	IX	X	XI	XII	I 2019	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	VIII 2019/VIII plan	VIII 2019 - g-n-g	2019/2018 g-n-g
Prihodi budžeta (mil.€)	161.3	187.3	145.8	142.2	185.0	107.3	116.5	147.5	165.0	144.2	143.4	174.1	174.1	5.8	7.9	8.0
Izdaci budžeta (mil.€)	127.2	166.1	158.2	187.1	256.1	139.6	130.9	172.2	154.9	146.6	144.2	179.4	159.6	1.4	25.5	7.0
Suficit/Deficit budžeta (u mil.€)	34.1	21.2	-12.4	-44.9	-71.1	-32.3	-14.3	-24.6	10.1	-2.3	-0.8	-5.3	14.5	n/p	-57.5	-10.9
Suficit/Deficit budžeta (% BDP-a)	0.7	0.5	-0.3	-1.0	-1.5	-0.7	-0.2	-0.5	0.2	0.2	0	-0.1	0.3	n/p	n/p	n/p

Tabela 7 Međunarodno okruženje

Međunarodno okruženje	VIII 2018	IX	X	XI	XII	I 2019	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	M-n-M	VIII 2019 - g-n-g	2019/2018 g-n-g
Brent crude oil (USD/barel)	77.69	79.50	81.00	66.70	57.80	60.50	64.10	66.80	71.30	70.46	62.96	64.21	59.51	-7.3	-23.4	-11.2
Aluminijum (USD/T)	2051.5	2026.5	2029.9	1938.5	1920.4	1853.7	1863.0	1871.2	1845.4	1781.3	1756.0	1797.0	1740.7	-3.1	-15.2	-16.6
Euribor (12 mjeseci)	-0.17	-0.16	-0.15	-0.14	-0.12	-0.11	-0.11	-0.11	-0.11	-0.18	-0.22	-0.30	-0.38	-0.1	-0.2	0.0
Inflacija u Eurozoni ³	2.10	2.10	2.30	1.90	1.50	1.40	1.50	1.40	1.70	1.20	1.30	1.00	1.00	0.0	-1.1	-0.4

² Promjene (M-n-M i VIII 2019 g-n-g) prikazane u p.p.

³ Promjene (M-n-M, VIII 2019 g-n-g i 2019/2018 g-n-g) prikazane u p.p.